

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Сучасні технології
у промисловому виробництві**

МАТЕРІАЛИ

**НАУКОВО - ТЕХНІЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ВИКЛАДАЧІВ, СПІВРОБІТНИКІВ,
АСПІРАНТІВ І СТУДЕНТІВ
ФАКУЛЬТЕТУ ТЕХНІЧНИХ СИСТЕМ
ТА ЕНЕРГОЕФЕКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
(Суми, 14–17 квітня 2015 року)**

ЧАСТИНА 2

Конференція присвячена Дню науки в Україні

Суми
Сумський державний університет
2015

ДИНАМІКА ТА АНАЛІЗ ВИРОБНИЧОГО ТРАВМАТИЗМУ ТА ПРОФЕСІЙНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ В УКРАЇНІ

Червяцова О. В., студентка; Денисенко А. Ф., доцент

Кожного року в Україні на виробництві травмується понад 10 тис. людей, з них гине понад 600 осіб. Оптимістична, на перший погляд, статистика, за якою травматизм на виробництві за роки незалежності України зменшився в десять разів, виявляється не такою вже й оптимістичною, коли аналізуються конкретні цифри. [1].

Проаналізувавши динаміку за останні 3 роки, виявлено, що у 2011 р. найбільша кількість випадків виробничого травматизму спостерігається у вугільній галузі (4888 осіб), у соціально-культурній сфері та торгівлі (1552 особи) та у агропромисловій галузі (1102 особи). Найменше випадків виробничого травматизму спостерігається у таких галузях: нафтогазовидобувна та геологорозвідка (21 особа), котлонагляд, підйомні споруди (31 особа) та легка та текстильна промисловість (37 осіб).

У 2012 р. порівняно з 2011 р. найбільша кількість випадків виробничого травматизму спостерігається зареєстрована в цих же галузях, але кількість травмованих осіб зменшилась: вугільна галузь (4255 осіб), соціально-культурна сфера та торгівля (1450 осіб), агропромислова галузь (1102 особи). Найменша кількість випадків травматизму має тенденцію до збільшення по таким галузям: нафтогазовидобувна та геологорозвідка (31 особа), котлонагляд, підйомні споруди (37 осіб), легка та текстильна промисловість (40 осіб). У 2013 р. тенденція найбільшої та найменшої кількості випадків виробничого травматизму йде до спаду, крім таких галузей: соціально-культурна сфера та торгівля (1477 осіб), легка та текстильна промисловість (62 особи) [2].

Проаналізуємо детальніше нещасні випадки на виробництві за 2013 р.

Серед причин нещасних випадків переважають організаційні – 68% (6238 нещасних випадків). Через технічні причини сталося - 12% (1139) нещасних випадків, психофізіологічні – 20% (1844) нещасних випадків. Найпоширенішими організаційними причинами стали: невиконання вимог інструкцій з охорони праці – 38% від загальної кількості травмованих осіб по Україні (3512 травмованих осіб); невиконання посадових обов'язків – 8,9% (827 травмованих осіб); - порушення правил безпеки руху (польотів) – 4,4% (410 травмованих); порушення технологічного процесу – 4,2% (389 травмованих осіб). Найпоширенішими технічними причинами стали: незадовільний технічний стан виробничих об'єктів, будинків, споруд, території – 4,5 % від загальної кількості травмованих осіб по Україні (421 травмована особа). Найпоширенішими психофізіологічними причинами стали: особиста необережність потерпілого – 13,3% (1230 травмованих осіб); травмування (смерть) внаслідок протиправних дій інших осіб – 3,4% (322

травмовані особи).

До найбільш травмонебезпечних професій належать: гірник очисного забою – травмовано 855 осіб, у т.ч. 21 смертельно; прохідник – 663 особи; гірник підземний – 347 осіб; водій автотранспортних засобів – 298 осіб; електрослюсар підземний – 287 осіб; слюсар ремонтник – 194 особи; гірник з ремонту гірничих виробок – 194 особи.

Аналіз професійної захворюваності по галузям промисловості за 2013 р. свідчить, що найвищий рівень профзахворюваності спостерігається при добуванні енергетичних матеріалів (79%), видобування неенергетичних матеріалів (7,3%), виробництво машин та устаткування (2,7%), металургія та оброблення металу (2,3%), будівництво (2,8%) Кількість професійних захворювань у цих галузях складає близько 94% від загальної кількості по Україні.

Основними причинами професійної захворюваності в Україні є: недосконалість технологічних процесів; недосконалість технологічного обладнання, що призводить до неможливості досягти гранично допустимих концентрацій пилу, рівнів шуму та вібрацій на робочих місцях; низький рівень механізації трудомістких операцій; тривалий час роботи працюючих в шкідливих умовах праці; старіння основних виробничих фондів, скорочення об'ємів капітального і профілактичного ремонту промислового обладнання; послаблення відповідальності роботодавців і керівників; неефективність та невикористання засобів захисту працюючими, порушення правил охорони праці, режимів праці і відпочинку; низька якість медичних оглядів та недотримання термінів їх проходження [3].

Отже, наведені дані показують, що поруч з позитивними змінами у динаміці загального рівня виробничого травматизму в більшості галузей економіки України, існує ряд проблем, які потребують втручання держави і відповідних органів державного нагляду за охороною праці.

Список літератури

1. Рябенка М. О. «Сучасний стан та динаміка виробничого травматизму у промисловості України» 2014 р.
2. Державна служба гірничого нагляду та промислової безпеки оперативна інформація. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://dnop.gov.ua/index.php/uk/operativna-informatsiya/travmatizm>
3. Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України.